

Katarzyna Słojkowska
(Warszawa)

MATERIAŁY FELIKSA MAZURKIEWICZA
(1872-1925)
(III-435)

Feliks Mazurkiewicz urodził się w Warszawie 19 listopada 1872 roku. W 1896 r., po ukończeniu gimnazjum filologicznego i kursów handlowych, rozpoczął pracę w petersburskim Oddziale Banku Handlowego w Warszawie. Równocześnie w latach 1902-1909 był przysięgłym ekspertem przy Sądzie Handlowym w Petersburgu, występując przeważnie w sprawach upadłościowych.

W 1909 r. został zaangażowany do pracy w Banku Międzynarodowym w Petersburgu, w którym początkowo pełnił obowiązki inspektora oddziałów, a następnie został mianowany prokurentem i naczelnym buchalterem organizującego się oddziału w Warszawie. W warszawskim oddziale przez następne 6 lat prowadził dział kredytowy, pełniąc również z ramienia Banku obowiązki Dyrektora Handlowego Towarzystwa Warantów w Warszawie.

W przededniu okupacji miasta w 1915 r. został zmuszony przez Radę Banku do przewiezienia skarbca i ksiąg bankowych do Petersburga, gdzie został przydzielony do Głównej Dyrekcji. W 1916 r. rozpoczął współpracę z Karolem Jaroszyńskim, który przydzielił go do Dyrekcji Banku Handlowo-Przemysłowego i powierzył mu organizację Syndykatu Banków i nadzór nad czynnościami spółek akcyjnych.

Po przymusowej nacjonalizacji banku przez komunistów w 1918 r. powrócił do Polski jako pełnomocnik K. Jaroszyńskiego do organizowania instytucji kredytowych. Zorganizował Bank Kupiectwa Polskiego, który został przejęty przez Polski Bank Handlowy w styczniu 1921 r. Następnie został powołany na stanowisko Dyrektora Zarządu Okręgowego w Warszawie Polskiego Banku Handlowego. Wiosną 1923 r. otrzymał powołanie na Dyrektora Oddziału Wileńskiego Polskiego Banku Handlowego.

Brał czynny udział w życiu społecznym. Jako członek Stowarzyszenia Praw Ekonomicznych i zarazem przedstawiciel miasta Warszawy został delegowany w 1914 r. do zapoznania się z działalnością banków miejskich w Rosji i opracował monografię banków komunalnych. Z chwilą wybuchu wojny w 1914 r. jako członek Komitetu Obywatelskiego miasta Warszawy zorganizował sekcję pożyczkową Komitetu, jako podwalinę banku miejskiego.

W czasie pobytu w Rosji wspólnie z Władysławem Grabskim oraz Stanisławem Wojciechowskim opracował projekt finansowej pomocy uchodźcom. Samodzielnie sporządził sprawozdanie z wydatkowania sum przeznaczonych na utrzymanie uchodźców i prowadził kontrolę 260-u oddziałów Polskiego Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny.

W 1916 r. zorganizował Radę Zrzeszenia Polskiej Inteligencji Zawodowej, do której zapisali się ewakuowani urzędnicy państwowi. Jako jej prezes bronił interesów ewakuowanych urzędników w Komisji Likwidacyjnej Królestwa Polskiego. Redagował pismo Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Pracowników Polskich „Powrót”.

Powołał do życia szereg placówek gospodarczych, w tym Izbę Handlową Polsko-Francuską, Izbę Handlową Polsko-Węgierską, Towarzystwo „Transport Polski”, Warszawsko-Gdańskie Towarzystwo Zastawowe w Warszawie, Polsko-Bałtyckie Towarzystwo Transportowe.

Był żonaty z Wandą z domu Merceře, z którą miał syna Juliusza, zmarłego przedwcześnie w wieku 13 lat w Warszawie w 1911 r.

Zmarł 4 września 1925 roku. Został pochowany w grobowcu rodzinnym na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Materiały Feliksa Mazurkiewicza trafiły do PAN Archiwum w Warszawie jako dar od ciotecznej wnuczki Jadwigi Mączyńskiej w 2011 r. (ks. nab. 2654). Jednocześnie ofiarodawczyni wypożyczyła album ze zdjęciami F. Mazurkiewicza, z którego w Archiwum wykonano 197 kopii cyfrowych. Opracowaniem spuścizny zajęła się w 2012 r. Katarzyna Słojkowska. Materiały pochodzą z lat 1907-1923, a ich rozmiar wynosi 0,05 mb. Inwentarz liczy 7 jednostek.

Całość materiałów podzielono na 4 grupy główne. Grupa I to prace twórcy spuścizny. Zawiera ona odczyt F. Mazurkiewicza w Związku Równouprawnienia Kobiet z 1913 r. oraz dwa scenariusze amatorskich przedstawień wystawianych dla Polonii petersburskiej z 1910 r.

W skład grupy II weszły materiały biograficzne i rodzinne z lat 1907-1923. Należą do nich curriculum vitae, korespondencja rodzinna F. i W. Mazurkiewiczów, fotografie oraz oprawny album pamiątkowy od współpracowników z Oddziału Wileńskiego Polskiego Banku Handlowego.

W grupie III materiałów osób obcych obejmującej jednostkę 6 umieszczono trzy eseje Stanisława Sierosławskiego *Obserwacja i jej wyniki. O własnych siłach. Przed powrotem* zebrane przez autora pod wspólnym tytułem *Studia nad stanem wychodźstwa polskiego w Rosji w 1918 roku*. Całość została opatrzona pieczętką „Z księgozbioru F. Mazurkiewicza”. S. Sierosławski był od 1898 r. członkiem grupy Stanisława Przybyszewskiego, a następnie współtwórcą i konferansjerem kabaretu „Zielony Balonik” powstałego w 1905 r. w Krakowie.

W grupie IV w załącznikach umieszczono 4 egzemplarze czasopisma Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Pracowników Polskich „Powrót” z 1917 r.

W Archiwum PAN zespół otrzymał sygnaturę III-435, w bazie danych szukajwarchiwach zespół ma numer 771. Inwentarz składa się z 7 jednostek archiwalnych.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Feliksa Mazurkiewicza* Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie sygn. III-435, j. 3 i 5
2. Inwentaryzacja konserwatorska nagrobków Cmentarza Powązkowskiego, arkusz nr 926 <http://www.komitetpowazkowski.home.pl/pdf/926.pdf>

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Prace twórcy spuścizny	1-2
II. Materiały biograficzne i rodzinne	3-5
III. Materiały osób obcych	6
IV. Załączniki	7

I. PRACE TWÓRCY SPUŚCIZNY

1. *O organizacji przedsiębiorstw handlowych*
Odczyt w Związku Równouprawnienia Kobiet
1913, rkp., l., k. 9
2. *Franuś z Polski*
Polskie wiejskie weselisko
Scenariusze amatorskich przedstawień wystawianych dla Polonii w Petersburgu
1910, rkp., masz., l., k. 14

II. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE I RODZINNE

3. Curriculum vitae, korespondencja F. i W. Mazurkiewicz
1907-ok. 1917, rkp., masz., l., k. 15
Uwaga: Dwie kartki z fotografiami rodziny Mazurkiewiczów
4. Fotografie F. M. oraz członków rodziny, przyjaciół i współpracowników
Fotografie portretowe i grupy
1912-1918, fot. 15
5. Album pamiątkowy od współpracowników z Oddziału Wileńskiego Polskiego Banku
Handlowego
1923, rkp., druk, l., sz., k. 4, fot. 2

III. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

6. Stanisław Sierosławski *Obserwacja i jej wyniki. O własnych siłach. Przed powrotem. Studia nad stanem wychodźstwa polskiego w Rosji w 1918 roku*
1918, rkp., l., k. 23

IV. ZAŁĄCZNIKI

7. „Powrót” *Czasopismo Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Pracowników Polskich*
4 egz. pisma
1917, druk, l., k. 32